(heroismo) aritute gaitu zu, ene irakurle. Buru-eskintza
Gure gudarien buru-eskintzak~~en~~ ~~edarra darakusta gure mendidan ixuritako euskooien edaria~~
darakusku gure gudarien odol gorriak ~~Atsegarri yaku gure gudarien adorea.~~
~~odolaren leiramak.~~

Berunak-berun eta zapustuak-zapustu, tinko dogu gure gudariak. Gure gudarien
lerdi-lerdi ~~bizitan~~ dabezanaiden pamitok. Garaitza, garaipena
adorerik ~~kemenik~~ ezin indargetu dabe ~~eginalak-egiñad pamitok~~.
lortze yagotuena ~~ba-dakik~~ ori ez, lortzen ondamendu izango yatue guk uste dogunez.
~~Anaiak ixuritako odol gorriak ezin eta gure gudarien adore-tengaia~~.

Arerioen berunak euskotar gudarien biotzetan indartu, zutsuagotu egiten dausku kemenoi.

Gure gudareoi buru-eskintza orietarako nundik yatorkue indara?

Euron buruak eskinkeraginsoko kemenoi nun idoro dagikee?

Arol etsi daike ~~gau~~ onako edo alako buruka garaipenak sortzen daben
zapustuak itzaltzen dauan ~~gait-bintada~~ tumpad dogu.

Gure gudarien buru-eskintza ori, aldikoi dan garik edo itarik ezin sortu
adorea; adore ori urengo zapustuak itzaltzen dauan

daike.

Arerioen zapustuak-zapustu itzaltzen ez dan eta buruka-putz bakoitzean
zutsuagot~~ua~~ dan dan adore orek, oinari sendoagoa ~~bear~~ iraunkorragoa dau.

Gudariok indar beresioi ta pero pozgarrio darnotsen iturioi euron barnean darue.
Euron il edo apurtzaragun itzaltzen dogu ~~ez~~ gudarioi zaia. adorea ~~…~~ darnotsen iturri jarioltsuoi.

Zenbat eta jadesgarriago, zatonago elbarruoi, ainbat eta indartsuago,

biziago dogu gure gudarien adoreoi, buru-eskintzaraginoo daruazan adore bereziori.

Gudari bakoitzak zenbat eta sutsuago izan eta argiago dauhan elburuori bere barruan, ainbat eta ederiagoa, miragarriagoa izaingo da orien adorea ta buru-eskintzarako oidaria.

Elburuaren oidaria, buru-eskintzaren sustrai.

Elburuok euren mailak dabez. Jaungoikoa dogu gorengo mailan dakusgun elburu. Aberia jari daikegu urrengo mailan. Orren ondoren, giza-askatasuna, Tx? jari daikezuz.

Lenengo mailan jari dogun elburuak sortu daike buru-eskintzarik aundiena. Urrengoak urrena. Edestiak berak garbi darakusku ori. Jaungoiko-elburua tzingaia euren izan daben gizasemeen buru-eskintzak ezin azaldu be, egin daikez.

Aberia maitasuna, aberi-elburuak ~~gaia~~ buru-eskintza aundiak sortu dauz.

Jaungoikoa ta Aberia, elburuzik gorengo bisk, alkartuta sortu daiken buru-eskintza gorenengoa dogu.

Elburu bioktz ~~[illegible]~~ beroa euren biotzetan somatzen daben gudarien buru-eskintza, nai ta nai ez aundia izan bear.

Gudari orein keemena nork itzali al-daike?

Beranak ez; giza-oidarieh be, ez; giza-oidariak, gizonak sutuitako tzingaia itzali daike; gizonaren gainetik dagonak sutsen daicanik ez baina.

-Batuenkoko adoretutzen dauzen beranak bestetzuk sutzeari mira dagiozu, ene irakurle.

Ori ez betiko miragarri; txingar gorria ixaltzen dauan ur jariastadak, kare-arri eŕea sutan jarten dau.

Arrak sutu, berunak adoretu... ori betiko miragarri yakoen jasokunza. Gure gudarien biotzen barri dogunoi baiña ez yaku arrigarri.

Euren barruan, berotuagarri yakoen elburuok loratu egin nai leukez gure gudariak. Euren biotz-barnetan ~~[illegible]~~ ekusten daben elburu oŕen edaŕa erakutsi nai leukie, mundu guztiari. Euren amesok egi biurtu, barruko elburu-azi landara egin.

Sagar-aleak bere barruan daruan azi kosko(r)aren miña ta nabaiturik eda azi oŕen gurarie euren edarrak ulertuko bal'leuz, azitxo oŕeri yagokon bizi edarra emoteaŕen eta ~~mundu~~ oriek sortuko daben landara ta sagatxo gizonen ikusgarri egunen baten izan daiten, ~~usteldu bearra dauana~~ bera usteltzea pozik onartzen dau.

Azitxoari bizia emoteaŕen usteldu egiten yaku sagar-aleoi.

Olantxe doa gure gudarien buru-estunitza; euren barneko elburuak lortu dagiezan eta euren barruko elburuoi oŕ yakuelako, pozik emoten dabe euren bizia euren odola.

GAURKO JAIARI BURUZ.

Josu'ren Biotza'ren Eguna dogu gaur;gizonakaŕen bere bizia emon eban Josu'ren Maitasun Agerpenaren Eguna,ene irakuŕle.

Biotza eskuetan daukela gure aldaretan dakuskun Kisto orixe dogu ludi onetara gizonok gaizkatzera ta zerurako bidea irakastera etoŕi zan Jaungoikoa'ren Semea.

Kisto ori Jaungoiko danez azken-elburu dogu;Beroi dogu gure azken abeŕi,Beroŕengana eldu beaŕa dogu gizonok.

Jaungoikoz gain gizon danez,azken elbururako bide dogu Kisto Berberoi. Kisto bakaŕa dogu Elburu ta Bide.Orixe dirausku Augustin Deunak itzaldi sakon baten.

Gaurko Jaia azken-elbururako Bide yakun Kisto'ren jai dogu.

Maitasun-uts dan Kisto ori guztiz eraldatu nai izan euskuen XVI eunkian protestanteak eta XVII'enean ostera Jansenistak.Protestanteok Jaungoiko izatea ukatu izan ez eutsen aren, Jaungoikoa'ri jagokiozan ondimen eta agerpen betiekez gabe agertu eban.

Jansenistak Jaungoikoaganako lotsea indartu naiz,gizonok Jangoikoa'rengandik aldendu egin ebazan.Obendi dan gizona,obendi ta obenak guztiz goŕoto dabezan Kisto'gana zelan uŕeratu eikean?

Maitasun beaŕa daben obendi edo gizonari maitasuna darion Kisto'ren ordez goŕotoa daben eta gizonak uŕeratu ał izateko baiño lotsa aundiagodun Kisto aurkeztu eutsen.

Oŕa gizonak nora jo ez dakiela."Neu naz zerurako Bide ta zuen Bizi" esan eban Kisto'k eta Kisto Bera da bakaŕik izan,be,Egi,Bizitz ta Bide bakaŕ.Kisto'ren itzok egi izanik etak Kisto ori protestante ta jansenisten aburuz aren itzai eta bildurgaŕi izanik,gizonak,obendiak,euren egoera tamalgaŕitik nork atara ez da geratzen ziran.

Gizonak Kisto'gan eben maitasun-ituŕia,oŕa zelan agortu nai izan eben protestante ta jansenistok.Gizonari ostera Kisto'ren maitasuna beaŕeko yako, zerurako bidean dabezan eragozpenak gaindu al dagizan.

Kisto'k baiña beti izan dau gizonen ardurea.Kisto'k beiñoia izuri eban odola alpeŕik galtzerik ez eban nai Jaungoikoa'k.Kisto'k obena goŕoto dau baiña obendiak eŕuki ditu,ta maite.

XIII eunkian Kisto´ren Biotzaren agerpena azken aldietarako, Kisto´rena maitasuna munduan oztu eitenerako zala ta ludi otzoi Kisto'ren Biotz taupadetan berotuko zala iragaŕi eben Gertudis eta Matilde Deunak

1679´gn Euda Deunak Josu´ren Biotza´ren Otoidia egin eban. 1675´gn, Bagillaren 16´gn, Paray-Le-Monial´en Gorpuzti osteko igandez Alakoke´ko Margarite Miren´eri agertu yakon eta Beroŕen jaia Gorpuzti zortziuŕen ega osteko Barikuan ipiñi egiala agindu eutson eta Jai ori olantxe ospatu, be, egiten da ga urko egunez.

Colombiere´ko Kauldi Deunak zabaldu eban Josu´ren Biotzaren eraspen edo ddebozioa. España´n Hoyos Abak jaŕaitu eban goian aipatutako oŕeik asi eben zabalkundea egiten.

Euzkadi´n, Hoyos Abak España´n baino len, Hoyos´en lagun zan Kardaberaz Josulagunak aldaŕikatu edo predikatu eban Josu´ren Biotzaren Eraspenoi. Eŕrik-eŕi aspertzeka ibillia dogu Kardaberaz euskeltzale jatoŕoi, ta Josu'ren Biotza'ren Deun etsi daikegu.

ARETXIÑAGA.

Begiak zabal eta edaŕgaiñik iñon agiri ez; biotzak maitasuna atsegin eta beste egaiñoi nun ase ez.

Begiak zabal eta egun alai ta baketsuetan baseŕe ~~bide~~ zurietatik ke-zutotik gora igoten ekusan ke maitasun eta etxekoitasun ezaugarriaren ordez, baseŕe ta urituok zuritutuak dakus ta odol goŕi iñuri baŕiaren luian ezkoa agiri yakoe

Biotzak maitasuna idoro nai iñigaruan eta maite ordez, goroto mingotsa ta asaŕe yaiotza daus.

Biotz-begietan iturriaren samiña dogu.

Begiak zabal eta begi zabal oŕeitatik, alaitasun eta iŕipaŕe ordez, malko gaiatzak daridagus.

Inguruok iñuzeri egin dautse biotzari ta itun arankaz zulotzerakoan ulu samiña, intziro zoiotza, zotin astuna dariotz biotz oŕeri.

Ederi genduan oraintsu Euzkadi. Aberi Derbitunde udaberi loratsuan gina lakotan ginan.

Amesetan ete genkusan oŕen edaŕ, ala orain itzartu garenean ete amesak egunkink usatu dauskuzanean Aberi iltorrena ikasi beaŕean ete gara?

Aberi Iltorrena?

Ez. "Garoa" betigu argibide ta zorbide.

Udabaŕiz baseŕitaŕen begi-nini pozgaŕi ta biotz alaipide da sagasti loratsua. "Beŕitza leŕ-beŕi, edeŕetan" daben ~~sagasti~~ eta "inguma-etsegunitokia dirudian" sagastiaren edaŕa.

Egun batez baiña sagasti ori lorarik gabe dakusku. Zer gertatu da? Baseritaŕak sagastira ~~Baseritar~~ dauz begiak eta begi oŕik sagasti loratsua etzegun zakoen begiok, ~~poz~~ edaŕgaŕiŕik ez sagastian. Ikusgaŕi itun oŕek sortu dautson samiña beingoan uxatzen dan baiña baseŕitar oŕek. "Geroa" gomutaratu yako, udaguena jagoratu yako gero oŕeri; begian ordez adiñean dan pozgaŕia.

Oriuldu diran loretxoak. oriuldutean, udaguenez ale edaŕ ozango dan "pipitxoa" laga dabena dakigu baseritaŕok. "Geroa" yako pozbide, adimena pozemole.

Udabaŕi loratsuan genduan oraintsu Abeŕia. Atze meitan lorak jausi ta igaliak sortzen yakuzan eta biotz-begiei edaŕ ez yakoen baiña abertzaleei ~~poz~~ "geroari" begira edeŕ ta pozgaŕi yakoen unea dogu.

Jausi ta luŕeratu yakuzan abeŕi pitxiak, oriuldu yakuzan abeŕi-lorak,
Abeŕi-askatasun igalia sortu beŕi itxi dauskue.
~~Begira Bato~~ Abeŕi udaguen igalitsua gomutaratu eusketaŕ; "geroa" gogoratu betiŕu abeŕkale; Euzkadi'ren askatasuna betiŕu pozbide ene gudaŕi.

Abeŕ maltenok, ito biotz zotin eta nigaŕ itunok.
Lorak jausten yakuz baiña Euzkadi'ren magaletan igalitxoak geratzen yakuz.

17

Ibiltari....

Gizaldiak juan eta gizaldiak etori ementxe, Jaungoikoa'k emon euskun bastar onetantxe gozuz, gu euzkotarok.

Egundokoetan ezi ta ~~etxekotu~~ bertokotu giñan ~~etxe~~ bertokotu, be, ~~basa~~ mendi-arte onetan....! Eundakaz ta milakaz urteen buruan bizirik oraindiño, be, antxiñako euzkotaren semeak... Beti eztur-urte euzko-arixtian. Igartu edo irotu-orduko landare bariak, aritz zarak ipurdian.

Bastar onetan egin doguzan urteei begiratuta, euzkotarok ipurlokak garanik ezin esan daikegu bidez oraitiño. Zorionez izan gara etxe-zale. ~~Etxekoi~~ Sarigaldatzen dan landarea legez igartzen-da-ta giñan etxean beste modutan bizi giñan.

Jo ginduzan baña euzkotarok, be, ibil-min ase eziñak eta bari-zaletasun kilikiliak.

Eta ibil-min eta bari-zaletasun orein agerbide ora or gure itsas-gizon sendo ta gudari trebeak. Itxasorik-itxaso, bastarik-bastar, aldenik-alden XIV'gn gizaldia ezkero ibili diran euzkotaren izenak gomutaratu egizuz. Elkano, Okendo, Ezzila, Lezo, Bolibar t. a... Nundik-nora ta zertara ginuazan jakiteka jo batera ta jo bestera asi giñan ezkero ondatu gara. "Su universalismo, su centrifugismo, su dispersarse hacia fuera con sus lanzas y sus lanchas.... les hundió en la decadencia"...diño gure ibil-min oneri buruz Atxika-Alen de idazle argiak.

Ba-duaz; urinetara juan, be. Etxean ziranean, be, ez ziran etxezalo ta etxe-zalegi ta orain..... atzeri aixe eriak kiskaldu dauz orein biotzak eta geldu yatse ameren

gomutea, be..... Eta etxe-zaletasuna nork sortu oraín bioketan? Zirika, ez; argi-bidez piztekoten, be. Argirik ezarien, etxerik ezaguten ez ebelako galdu, be, egin yakoen etxe-zaletasunoi etc.

+ ~~ + ~~ +

Gizonok ibil-min eta barri-zale jatorriz gaituzu, ene irakurle. Berez egoki ta onurakor yakuna, neuritik urten-ezkero kaltegarri izaten yaku baña. Ibil-min eta barri-egarioi, be, adimen-argitan eta neurriz danean on yaku. Ugunetan bidekatu egiten gaituz baña -zarritan eta orduan galgarri yaku ta geure buruen ondamendi. Euzkotarrok ez ete-gauz bideflatu? Gure jakitun eta jakin-zale asko, bai, beintzat. Erdel-elertietan ~~edestietan~~ agiri diran euzkotarren izenei begiratu, ene irakurle.

~~~~~~~~

Ibil-min eta barri-zaletasuni oreik bakotxa bere aldetik jotën dau. Gure itxas-gizonak Kantauri itxasoa laga ta beste itxaso ez-ezagunetara eruan euzan. Gure jakin-zale ta jakitunak erdel-baruntietara, daruaz. Eta juan ba-ziran, juan ziran! Unetaraiño erdeldundu ta erdel-zaletu yatuzan. Eta euzkerari?

"Salen de su País - diraustku Laramendik - y hacen estudio de olvidarla; ni escriben, ni siquiera quieren escribir una carta en su lengua" Kanpora urazanei buruz diño ori. Etxe-barruan genduzanak bestiok baizen zabar genduzan: "Dentro del País.... nada se lee, ni se escribe, ni se enseña a los niños en bascuence; no hay maestro que quiera, ni sepa deletrear en su lengua" diño Laramendi ber-berak. Gure eri-lantxea sendotu ta etxea-zaintzea ~~ipegotxoen~~ egokiyen jakitun, agintari ta jakin-zaleak eurak dira euzkotarron lotsarri ta euzkeraren galbide ta ondamendi.

Laramendi'ren aldi-aurretiko jakitun edo jakin-zaleak, be, Laramendi'k, daratusguzanak antzeko doguz.

Axular'ek, be, euzkeraren edo euzko-elertiaren urrialdia euzkeldun zabarren gain botatzen dau; ~~err~~ erdel iz-
~~~~~~~~

3) Kuntzak bezain "aberats eta konplitu izanen zen euskera ere eta baldin hala ez ba-da, euskeldunek berek dute falta."

Zer dala-ta duez baña etxetik-at? Zergaitik orén begirapen gitxi euzkera zarean ederari? Erderaz idaztea erétzagoyagoelako? Aldatz-goreak eta mendi-aldapeak euzkotarari ez dautso atzerarik eragin. Labizeri'k esaten ebanez euzkotarok mendi-tontorera zuzen-zuzen igon ezin dogunean, zearka igoten dogu.

Auzokuen iri ta bareak zirala-ta bastertu ete-eben? Orgaitik bakarik ez.

Etxerik ezaguten ez ebelako; etxe-zaletasuna epeldu egin yakoen. Guren jakin-naia asetera joan ziran erdel-barutietara ta aseta gero, be, bertan geratu yakuzan. Ori yabiltzaz, irakurle, egiñalak egiten iñungo sailetan, etxe-alde, eta teletean be, egiteko ta euzkerari jaramonik, be, egin barik.

Landerik-landa, lorerik-lore eguak urratu ta buruak urkatu-arte edari-bila ibili ta jardunaren eta ibiliaren buruz betu, dabezan eztigaitzoak iñungo erlauntzetara eruan dabezan erletzoak dirudie euzkotar erdel-idazleok.

Guron "edarok" ustelo ontzi erdoituez ete-euzkera?

Erdoia ta ugara erabiliaren buruz galtzen zirana be-ekien baña.

4

Asko ta askoz bidekatu euzan ibili-mun eta bari-zaleken aren gure artean. Bidekatu euzanok aspo dirana zeuk, be, beda-kiza irakurle. Euzkerari jaramonik, be, egin ez dautsoen euzkotaren eta euskeldunen izenez ori osuek betetako genduke (1)

Ogia esan, zuzen ibili diranak, be, be-doguz baña.

Onetzek, bai, aintzagari ta txalogari! Aldiz-aldian edozein bat euzkotar ta euzkeldun urgi ta zorko izan doguz.

Oneitzek zaindu izan dabe euzkera zeraren bizia. Eta eurok izan ez ba ziran.... aspaldi giniduzen euzkotar ta euzkeldun

danok bidekatuta, ta... (nok jakin!)....euzkera bera be, kir-jota.
Oneitzek oridartu abesi euzkeraren bidia. (neketz jantzi orag dabe. (2)
"Euskeldun den gizon orok altxa beza burua!"

Ora or jarasketa'ko seme argiaren deadara! Ora or
Etxepare tar Bernard en eupada. Iruengo sailetan dakusaze-
nec egi dagitzoe.

Etxean bertan, be, ba-dabiz baña, besuak batuta, la-
nerako nagi, edo dantzarako lotsor diran zenbait gaste.
Eta orei be, dantzarako apuia.....
"Euskara da kanpora eta goazen dantzara"
(Irakurle: Urengoan beste aurerakada bat)

(1) Eta gure agintariak bein baño geiagotan euzkera autuetan zenean
ebaki jakistu eben adierazoteko jaurlaritza ... Gernika ... batzaretan euzkeldunak onartu ebezan zenbait erabagi itustea maiz...
(1) Eta euzkerari jaramonik egiten ez eutsenok agintari ta jakitunak auzak
izatea diran. ~~Ta orinegaitik~~ ora or euzkeraren galbidera. ~~... gaitza sorin~~
~~guztira zabaltzen da ta~~ Jagaz ustelak be, zintzoa ustelduegin
deroelako ta buruko gaitza sorin guztira zabaltzen dalako gure
agintari ta jakitunen erdel-gerak eritar ta baserritaren biotzetan
be, erdel-zaletasun ori zortuerazotenik eta yatzu sinesgaitz oraingo.

(2) Beste ikuntzak edu ba-dabi euzkera be, ta ba-derua argitaraa
"Euskara, jalgi, adi kanpora.
Euskara, habil mundu gizira"

1936 gn Urtarrilaren 30'an

Galdu genduan Aitxol. Eusko - Elerti baratzean zugatz loratsua bera.
Zugatz (loratsu) orren jaustea ouingarri izan genduan geure poz guztia
elerti - baratz orietako (udabarri - loratsuan) genduanok.
Lora artean igaliz ornidutako, udaguena genduan gomutan.
Biotz-biotzean ouriñez gindusan eta buru - makur jarriak gara gure
baratzeko tantairik sendoenetarikoa ~~jausteaz~~ biotz- zitalez iñausteau.
Gure baratzoi itxusitu ta ondatu ezeiz egindako bizi-iñauste zitalok. Kirioak
ten-ten eta biotza lei-agirean ipiñi eustuen.
Iñauste anker orreik bide, berez igartuko zitzala gure elerti-baratzeko enaitzok uste ete eben?
Dai egin pozgarri oreitzat gure eusko-elerti baratzoi udabarri
onetan lorarik gabe bai lekuse. Udaguenez egindako bizi-iñausteen ondorena - ezango leuskigue.
Geure artean iñausteok Kaltegarri gatuzala uste izate ko zioa
genduke udabarri onetan baratz orietan lorerik itxurai ezaireu.
Besterik izango da baina. Beste ierdarik dauka gure baratz

orélako zugatzak; zugatz oreik frasistak ebaji eutsen adar edo ondozko bakoitzean oru edo lau kimu bari ikusi al izango doguz. Gure beratzeko bizi-iziderak len ondozko bat alikatzen eban eta orain lau kimu bari; loster adaberritsuago. Gerotxoago inauste orek egindako mietsunea lenago baiño adar sendoagoz, indartsuagoz narotuta ikusiko dogaz.

Ori geroratko pozgari yaku.

Orain bertan beste pozgari bat izan daiteke. Egindako mietsuneori berijoan ezin ornidu daike; ~~adaid~~ berorren aldea bear dan.

Udabari au loratzen ikustea izango lenkigu pozgarietan pozgarien. Oraiñarte lora jabe ikusi dogusan zokoetan lora apainak ikustea ames dogu. Oraiñarte jastegi naiz alper izan diran zugatzen adar-arteak lora, apaingarriz, ~~lora~~ igali biurtuko diran loraz ikustea da gure zorionik andiena

Garatzeko mietsune inguruetan lora ugari. Jortze bariak ikusi nai dogaz. Olerti jitorai begiora jantzazus.

DON JESUS MARIA DE LEIZAOLA CONSEJERO DEL DEPARTAMENTO DE JUSTICIA Y CULTURA DEL GOBIERNO DE EUZKADI

Don Jesús María de Leizaola nació en San Sebastián el dia 7 de Septiembre de 1.896. Cursó con singular aprovechamiento los estudios de bachillerato en el Colegio de Nuestra Señora del Buen Consejo de Lecároz (Navarra) obteniendo el primer año que se instituyó el premio extraordinario de fin de curso.

Hizo los estudios de la carrera de Derecho examinándose en la Universidad de Valladolid obteniendo el tótulo correspondiente a la edad de 18 años.

El mismo año obtúvo por oposición entre Abogados la plaza de Jefe de la Sección de Fomento de la Diputación de Guipúzcoa.

En 1.919 pasó a ocupar la plaza, ganada tambien por oposición, de Jefe de la Sección de Hacienda del Ayuntamiento de Bilbao.

Al organizarse el Cuerpo de Secretarios de Ayuntamiento, a consecuencia del Estatuto Municipal, de 8 de Marzo de 1.924 en dos categorías, se presentó a las oposiciones convocadas para la primera de ellas, y logró el número uno entre los admitidos.

En febrero de 1.925, a consecuencia de la suspensión de pagos del Crédito de la Unión Minera, el Consejo le propuso al Juzgado como gerente del establecimiento suspenso, cargo que desempeñó hasta el fin de 1.928, en que cesó por renuncia.

Con gran frecuencia había ocupado la tribuna pública como conferenciante, tratando de asuntos de la competencia especial a que venia dedicado en la Administración municipal, y de otros entre los que deben citarse los relacionados con la cultura vasca, la propaganda católica y la propaganda patriótica vasca hallándose afiliado al Partido Nacionalista Vasco desde los primeros años de su juventud.

Tambien se había señalado como escritor en los mismos campos colaborando asiduamente durante algún tiempo en el diario " Euzkadi", del que fué Presidente del Consejo de Administración, bajo el psudónimo de " Barazar " y escribiendo indistintamente en castellano y en euskera, en esta lengua principalmente sobre temas literarios a los

que se consagró con tanto cariño como competencia.-Para la Enciclopedia Espasa escribió el tema sobre Literatura Vasca y en la prestigiosa revista de cultura vasca " Yakintza " colaboraba frecuentemente sobre temas de filología y de derecho vascos. El año 1.935 editó en un folleto un estudio concienzudo titulado " Contribución de los vascos a la formación y a la ciencia del Derecho " alcanzando gran éxito de crítica.

Al constituirse la Asociación de Antiguos Alumnos del Colegio de Lecároz fué elegido por aclamación su Presidente. Forma parte de la Sociedad de Estudios Vascos.

El primero de Julio del año 1.934 obtuvo por oposición la plaza de Secretario de la Diputación de Guipúzcoa.

En las elecciones parlamentarias constituyentes de Julio de 1.931 fué elegido diputado a Cortes por Guipúzcoa, siendo nuevamente proclamado diputado, tambien por Guipúzcoa, en las elecciones a Cortes de Noviembre del año 1.933. En ambas legislaturas formó parte, en representación de su minoría, de las comisiones parlamentarias de Constitución, Hacienda, Presupuestos y Actas: de esta última Comisión fué designado secretario en la legislatura de 1.933. Por haber sido nombrado Secretario de la Diputación de Guipúzcoa, - cargo que desempeñaba hasta que fué nombrado Consejero de Justicia y Cultura del Gobierno Vasco por designación del Partido Nacionalista, - tuvo que renunciar a la investidura de Diputado a Cortes, que desempeñó, en representación tambien del Partido Nacionalista Vasco, dejando sensible huella en el diario de sesiones de su gran dominio y autoridad en cuantas materias fueron objeto de sus intervenciones, alguna de las cuales, como la discusión y aprobación del artículo 26 de la Constitución, alcanzaron gran resonancia y categoría de históricas.

Por lo que hay de coincidencia curiosa merece consignarse el hecho de que el Sr. Leizaola, que en el Congreso de la Sociedad de Estudios Vascos celebrado en Guernica el año 1.924, fué detenido y conducido por la Guardia Civil a Bilbao por haberse puesto al frente de una manifestación en presencia del entónces rey de España Alfonso XIII el grito de " ¡ Queremos la Universidad Vasca ¡ ",ha sido ahora como Consejero del Departamento de Justicia y Cultura del Gobierno Vasco

el creador de la Universidad Vasca

Ifuriñak mun-nai dakuskuz. Jai usaiña artzen dogu Bilbao'ko kaleetan. Besteetan ikusi ez dogun zertxobait, be, ikusi dogu etxe aundi baten aurpegian. Margoz atondutako, argazki aundiak jo doguz begiz.

Gurai begira gaituzu. Langileen eguna dogu izan, be, gaur eta langileorien ikusmin asegarri ta euron alderdirik zintzoenen gomutagarri izan daitezan-edo, jarri izango dabez argazki edo irudi oriek.

Antxe dakusku bizar-aundi, bekoki zabal, Marx ospetsua; langileen alde orituta asi zan eta langile alde berebiziko emon eban ibiltaria.

Antxe dogu ~~Stalin~~ Lenin rusiar metxiña da buruzagia; antxe dogu Stalin Rusia'ko jaun eta jaubea. Vorochilof ezaguna yaku, len ezagutzen ez ebanei be. Ibarruri anderea, "Pasionaria" ~~[illegible]~~-gaitz-izenez ezaguna, dan emakume zoliz lauteko dozu..

"Orra or langile-buruzagi taldea. Orietzek dozuz langile artean, alde mundu onetan jokatu dalen bakarrak.

Atzeta aundira dakusku baina saill orietan. Ori dakunkezazunok langile alde jokatu ez dabenak eta langile eiukariak gordetu ta 8 beste maila beterako jazo ez dalazanik ez dogu aitatuko.

Komunastirik ez..?

Etxe apaiñean bizi zaitut; belbil ikusgarri dozu etxetik iñora juan gura dozuneko; jantzir guztiz ornidute zatzas daz; udan udakoz ta neguan neguko jantziz jantzita; egunez ateratako jantzi bat, gabez iñora... zuzenerako beste bat. nai bezenbat aukera dozuz....

Baltsakeria, komunismo-aren izenik be, ez dozu entzun nai, ene aberats. Izena bera be, gorrotogarri yatzu. Baltsakeria eragozteko gaztzu jotakatu beari dala diñostazu. Ukhurtzarik ez deben, Jaunkoarik ez dazaren "piztitu" orreik Uskurtzari eusteko, Jaunkoa'ren izenaren oner gure artean ez dogez bear; baltsakeri ori jaurtzeko Kistarrok batu gaitean oiu dagiskazu, ene aberats.

Miragarri yata baiña, ene aberats, ene gizon on, zure jarduna. Egiz arrigarri yata, Jaunkoa dirazale, gizon lizun, aberats zakon, zuen berbeta ori.

Kistar, katoliko nagatzu, baiña zuen aberatson jarduna arrigarri yata. Zelan izan daike ori?

Komunista gorriak baizen gorroto dodaz komunista zuriak.

Rusia'ko Komunistakeria baizen kaltegarri da Uskurtzarentzat, Erlegiñoarentzat

0.2.7.2.2./3.15.

aberatson komunistakeria.

Goriak ete aberats izaten diraudeok, biok zaituzte komunista.
Zeren ete arein komunismoak bereizki bat dau bakarik.
Aberatsak komunista?
Bai irakurle; komunismo-zale ta komunista. Azaler batuetan besterik agertzen yatuz.

Gure zanetan odolak dogun artean ez yaku iñeratuko, ez gaituz erpe[l]eratuko, etsaiok. Etsai, areriö giatzen jain izaingo gara.

Guk geure arloari ekingo dautsogu. Guk geure arloa landuko dogu.

Guk geure saila aldeztuko dogu.

España egin nai gaitue. Geure izketa aldatu nai dauskue. Geure jantziak kendu, ta ta geure una eusko-izatez ber-bera aldatu nai dauskue.

Guk baiña geure eusko-izatez galtzekotan ez dogu bizi nai; geure eusko izate ori jabe betotzik edo erdel-izatez jantzita geure burnak ikuso baiño il nai-go dogu.

Euskotasuk lunak ~~at~~ garala uste al dabe? Noz nai oneitero bai orreitariko biurtu daitken lurra gu?

Geure kemenak, gure gisatasunak berterik dinoskun. Españiok bete nai yakuz aldatzeri-, oraetan bizi diran lura. Euskotasok atera geure izate edaigeri diran ororen maitale ta zaintzaile izan gara ta izaingo be, bai-

Gorrizteke gori-ori dan jaitzen jantzi nai gaitue. Jantzi ori baiña ezazgarri yaku. España ~~ta~~ ~~jako~~, ~~españak~~ arako esbestetan mendaratzaile zirean eta ~~ga mendetan~~ gu ondatu gindueñamon jantzioi gorrotogarri yaku

Guk geure mendi orlegian, geure odol goriaren eta edertzuri gorriaren jantzikuo dan ikurria maite dogu. Geure ~~geure~~ diran jantzi oreikin jantzita gare.

Gorritxoaren ete matxiñada da zaleen jantzi gorriz jantzi al izango gaituzela uste dabe
beste batzuk.
Ez gizonak; gu ez gara tusu. Ez gorriz ez gorri-orriz jantziko gaitue.

Agur jaunei Eguna'ren ez, euskera'ren zuzentzen gara; Eguna'ren akatsak euskerare akats ezten dabez. akatsok zuzendu daikezanak izanik, ez zuzentzea ez da ondo jokatzea.

Geuntzen euskera-miñetk eraguide, alegin ta lerik egiten dogus guk geuk Eguna ondo ataraiteko; gure alegiñak baiña esantzun fostroie artzen dabe

Barrarnonetko izparingia birbiltzeko alegiñak egin ta lanek-lan pilatu ostean, lan edo idazlan oraik irari ezin daikezalako, nok irarris ez dogulako bertantu beara izateak, mindu egiten daaz; uzki-gori pollar azken orduan lan ezohiak bartantu ta zelako edo alako argaztiz utsunenk bete-beara samin yaku.

Eguna'ren izenez ez gara euei zuzentzen, Euskeraren edereren, euskeraren eskabidee-karien, Euskeraren izenez ~~ta euskerari~~ [zuzentzen gara] dautsen maitasunaien ~~ta~~ ~~gure eskabideak~~ betiko dalezala ta atondu beariekuok atondutako dabezala uste osoa dogu.

Ona emen guri gertatzen yakuna:

4 orri-gori dogus: lan oraik x 'tik + lan egite dabe: sasoi orietan lan pollarik ez dabe izaten; egun ala bialtzen dautseguee. 9'tik 12'ra bik egite dabe; sasoi orietan izparkiak x 'tik 11 batek; orduan baletik zauriera iñorti be, ez; ordu batzak arte batek edo bik, guk gure adi ora izpar ezin irarri izaten dabez: eliunbetik aurrerako izparkiak danak ezin sartu; egiteari guda-izpar-saila bera, be, iñoz bere eldu eskuetara ta ezin egin al izaten dabe. Gabez itoldi edo idazlan gaiantzotan bat izan da, be, guk euskeraldu aren ezin argitaldu norh irari ez dogu ta.

Gustiadi-n ostera gustiak gabaz egite dabe; batenk egunez ezin egin al-daike ta maakinarrom bat guri laga?

Ori'a atondu beariko akatsai; azken izparikk ezin argitaldu, guk egiñarian be. Akats ori naiko aundia da. Zeozi al-daike atondu?

Gu geu gertu gagoz azken-azken orduko ispaiak egiteko be. Urtzeko bideak edegiten zaiezi yagotzue.

Atzeta ori baiño be, miñago yatzun beste bat, ba-dogu. Eguna irakurtzeko zaletasuna sortzen asi danean, irakurleari al izan da orako ede abtko utsegiteakaia ez asetea miñgarri yaku.

Idazti asko zuzendu dauskez gu J. D. Zuzendariei, ilabetean arpidetute egonda, Eguna'rik ez dabela artu aitzan emonaz; gudaletxe batzuetara bentzat gura-adiña ixtiez dabez bialtea; Bilbao'n dalieta saltzeko ez da geratzen. Ez da ori miña egitetko; egun batzuetan beai baiño geiago ta besleden gudarietakako-ede, be, orgitaldu-ezik. Kelan elduko yakoz arpidetuei?

Euskera gaiñoaren oiñei enkunjor egitea aldi metan miñgarri da; euskel irakurleei, euskera irakurtea zail be, ba-da-ta, zaletasuna piztu ta zaletasunari eusteko beste geiaen apur'a emon beaiá dei; geienei orderaz irakurtea eiatsago izanik, euskeraz zergatik irakurri'ko dabe, euskeazkuoi besteek baiño eiñkaiogo be-detuaze ta euskeraz irakurteko euren burnak dperik nekatu beaia be-dabe?

Orizo dan arte, gu gabiltz euskera ilten ete euskera oieri bizibide eiatzeaze opa izan beai gentzio.

Eguna'ra izenez ez. Gurkurunen zuzatzu jare ta Eguna'k ezer merezi ez dananaien Euskeraki merezi dan-ta, gure eskabideak entzun ete etonda berichuak beijoan etondute dirala urte dogu.

Lanak ez gaitu bildurtzen; euskera, ames egin izan dogu ta orain ames oieik egi biurtu eitezana itxusi ostean, geuk gaure zabaiaren oidatzen diziardugula itsustea miñgarri yaku.

Gizaldiak juan eta gizaldiak etoŕi,Jaungoikoa'k emon euskun bastaŕ onetantxe gaituzu gu euskotaŕak.

Egundokuetan ezi ta bertokotu giñan bertokotu,be,mendi arte onetan, Eundakaz ta milakaz urteen buruan bizirik oindiño,be,antziñako euskotaŕen semeak...Beti ezkuŕ-urte eusko-ariztian.Igartu edo irotu-orduko landara baŕia aritz zaŕak ipurdian.

Bastaŕ onetan egin doguzan urteei begiratuta,Euskotaŕok ipurlokak garanik ezin esan daikezu bidez oŕaitiño.

Zorionez izan gara etxezale.Saŕi aldatzen dan landarea berez igartzen da.Etxekoi giñan artean beste mudutan bizi giñan.

=.=.=.=.=.=.=.=.=

JO ginduzan baiña euskotaŕok,be,ibil-min ase eziñak eta baŕizalekeri kilikiliak.

Eta ibil-min tea baŕizalekeri oŕein agerbide oŕa oŕ gure itxas-gizon sendo ta gudari trebeak.Itxasorik-itxaso,bastaŕik-bastaŕ,aldenik-alden XIV eunkia ezkero ibili diran euskotaŕen izenak gomutaratu egizuz.Elkano, Okendo,Erzila,Lezo,Bolibar,t.a. Nundik nora ta zertara ginuazan jakiteka jo batera ta jo bestera asi giñan ezkero ondatu gara."Su universalismo, su centrifugismo,su dispararse hacia fuera con sus lanzas y sus lanchas.. ..les hundió en la decadencia...."diño gure ibil-min oneri buruz Atxika-Alende idazle argiak.

Ba-duaz;uŕiñetara juan,be.Etxean ziranean,be,ez ziran etxezulo ta etxe-zalegi ta orain...atzeŕi aize eŕiak kiskaldu dauz oŕein biotzak eta galdu yakoe amaren gumutea,be...Eta etxezaletasuna nork sortu oŕein biotzetan?Ziŕika ez,argibidez piztekotan,be.Argirik ezaŕen,etxerik ezagutzen ez ebelako galdu,be,egin yakoen etxezaletasunoi-ta.

=.=.=.=.=.=.=.=.=.=

Gizonok ibil-min eta bařizale jatořiz gaituzu, irakurle. Berez egokita onurakoř yakuna, neuřitik urten ezkero kaltegaři izaten yaku baiña. Ibil-min eta bači-egařioi, be, adimen argitan ta neuřiz danean on yaku.